

Päätös

Nrot 1) 21/2011/2 ja 2) 22/2011/2

Dnrot 1) LSSAVI/55/04.09/2010

2) LSSAVI/89/04.09/2010

Annettu julkipanon jälkeen

15.3.2011

ASIAT

- 1) Isokangas I -nimisen pohjavedenottamon rakentaminen ja veden ottaminen siitä, Parkano
- 2) Isokangas II -nimisen pohjavedenottamon rakentaminen ja veden ottaminen siitä, Parkano

HAKIJA

Parkanon kaupunki

HAKEMUKSET

Parkanon kaupunki on 16.4.2010 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon toimittamissaan ja 25.8.2010 täydentämissään hakemuksissa pyytänyt lupaa 1) Isokangas I pohjavedenottamon rakentamiseen ja veden ottamiseen siitä 600 m³/d ja 2) Isokangas II pohjavedenottamon rakentamiseen ja veden ottamiseen siitä 350 m³/d, kumpikin puolivuosisikeskiarvona laskettuna, hakemuksiin liitetyn suunnitelman mukaisesti Parkanon kaupungissa.

SUUNNITELMA

Nykyinen vedenotto

Parkanon kaupungin vedenhankinta perustuu Vuorijärven ja Karjaanmaan pohjavedenottamoilta saatavaan pohjaveteen. Parkanon kaupungin vesilaitoksen laskuttama vesimäärä oli vuonna 2009 keskimäärin 765 m³/d ja laskuttamattoman vesimäärä 341 m³/d.

Vuorijärven pohjavedenottamolla on Länsi-Suomen vesioikeuden 4.1.1974 myöntämä lupa ottaa pohjavettä 2 000 m³/d, Karjaanmaa I vedenottamolla vesioikeuden 24.9.1970 myöntämä lupa ottaa pohjavettä 600 m³/d ja Karjaanmaa II vedenottamolla vesioikeuden 12.7.1973 myöntämä lupa ottaa pohjavettä 300 m³/d, kaikki vesimäärät vuosikeskiarvona laskettuina.

Vuorijärven vedenottamolta on otettu pohjavettä vuonna 2009 keskimäärin 1 003 m³/d. Pohjavesi on rauta-mangaanipitoista, mikä näkyy kuluttajille ajoittaisena veden sakkaisuutena. Lisäksi tulva-aikaan vesi nousee otta-

moalueelle, minkä seurauksena pintavettä imeytyy pohjavesimuodostumaan heikentäen ottamolta saatavan veden laatua.

Karjaanmaa I vedenottamolta on otettu pohjavettä keskimäärin 81 m³/d. Käytännössä käyttöön saatava vesimäärä ottamolta on noin 250 m³. Karjaanmaa II ottamo ei ole käytössä.

Parkanon vesihuoltolaitoksella ei ole yhdysjohtoja muiden vesilaitosten kanssa.

Vedenhankinnan vaihtoehdot

Parkanon kaupungin alueella sijaitsee Vuorijärven ja Karjaanmaan pohjavesialueiden lisäksi antoisuudeltaan merkittäviä pohjavesivaroja muun muassa Ristinhajun ja Pookin lähteillä. Näitä kaikkia ei voitane käyttää vedenhankintaan tiettyjen luonnonarvojen turvaamiseksi. Lisäksi veden johtaminen niiltä olisi kallista.

Vedenottamoiden tarkoitus

Ensisijaisena lähtökohtana Isokankaan pohjavesivarojen käyttöönottamiselle on turvata vedenjakelu häiriötilanteissa ja saada parempilaatuista vettä. Isokankaalta johdettavaa vettä on tarkoitus käyttää Parkanon kaupungin alueella pääasiassa asutuksen, sosiaali-, opetus-, liikenne- ym. elinkeinotoiminnan juoma- ja talousvetenä. Jossain määrin vettä käytettäisiin myös teollisuuden ja maatalouden tarpeisiin.

Vedentarve-ennuste

Parkanon kaupungin vesihuoltolaitoksen vedenjakelun piirissä on noin 6 370 asukasta. Ottamoilta on pumpattu pohjavettä verkostoon keskimäärin 1 084 m³/d.

Vuonna 2020 liittymäärän on arvioitu olevan 6390 asukasta, jolloin liittymisprosentti on 98 %. Kokonaisvedentarve vesihuoltolaitoksella on tuolloin 1 305 m³/d. Varikon ja asemanseudun vedentarpeeksi on ennustettu 50 m³/d.

Vaikka nykyiset vedenottoluvat ja ottamoiden antoisuudet mahdollistavat riittävän vesimäärän saannin, ei nykyistä tilannetta voida kuitenkaan pitää tyydyttävänä. Jos Vuorijärven ottamo joutuisi pois käytöstä häiriötilanteessa, Karjaanmaalta saataisiin vettä noin 40 l/as/d. Näin pieni vesimäärä on riittämätön vesihuollon varmuuden kannalta. Lisäksi Vuorijärven ottamon veden rauta- ja mangaanipitoisuudet ja Vuorijärven tulviminen keväisin vedenottamoalueelle aiheuttavat nykyisinkin vaikeuksia vedenhankinnassa. Parkanon vesihuoltolaitoksen vedenhankinta on tällä hetkellä käytännössä täysin yhden vedenottamon varassa. Tämän vuoksi Isokankaan pohjavesivarojen käyttöönotto parantaisi ratkaisevasti sekä vedenjakelun varmuutta että veden laatua.

Isokankaan pohjavesialue

Isokangas on matala pitkittäisharju, joka sijaitsee kallioselänteen itäreunalta Parkanon itäosassa. Harjuselänne on pääasiassa hiekkavaltaista ainesta. Harju rajoittuu reunoiltaan eteläosassa suoalueisiin ja pohjoispäässä kallioalueisiin. Harjussa on kalliokynnys, joka jakaa pohjavesivirtauksen etelän ja pohjoisen suuntaan.

Suunniteltu pohjavedenottamo Isokangas I sijaitsee harjun eteläosassa ja Isokangas II pohjoisosassa. Parkanon Pioneerivarikon ottamo sijaitsee harjun keskiosassa, edellä mainitun kalliokynnyksen eteläpuolella.

Pohjaveden pinta viettää Varikon vedenottamolta loivasti etelään, mutta pääasiallinen virtaussuunta eteläosassa on poikittainen siten, että pohjavesi purkautuu itäpuoleiselle suolle. Suolla on aikaisemmin ollut lähteitä, mutta ne ovat ojitusten yhteydessä kuivuneet. Nykyisin vesi purkautuu ojiin pohjista. Ojitukset ovat vaikuttaneet myös harjun pohjavedenkorkeuteen.

Pohjoisosassa pohjavesi virtaa edellä mainitulta kalliokynnykseltä pohjoiseen päin ja purkautuu Lehmiluomaan johtaviin ojiin.

Vedenoton vaikutukset Isokangas I

Isokankaan alueella on Varikon pohjavedenottamo. Ottamolla on kaksi siiviläputkikaivoa, joista käytetään pääasiassa toista kaivoa. Vettä otetaan varikon ja asemanseudun vedenhankintaan noin 30 m³/d. Ottamolla on vaurauduttu pumppaamaan tulipalotilanteissa sammutusvettä huomattavasti suurempia määriä.

Isokankaan alueella vuoden 2008 loppupuolella tehdyn pohjavesiselvityksen yhteydessä suoritettiin Isokangas I vedenottamopaikalla kuusi viikkoa kestänyt koepumppaus. Siinä pumpattiin vettä keskimäärin 1 030 m³/d. Koepumppauksen vaikutus oli havaittavissa lähimmillään 600 m:n etäisyydellä Varikon ottamon eteläpuolella. Tämän perusteella arvioituna haettavan suuruisella vedenotolla 600 m³/d ei ole vaikutusta Pioneerivarikon vedenottamolle.

Vedenotto tulee vähentämään ottamon itäpuoliselle ojitetulle suolle purkautuvan veden määrää. Erityisiä luonnonarvoja, joihin haettavalla vedenotolla voisi olla vaikutuksia, ei ole tiedossa.

Isokangas II

Vuonna 2008 suoritettiin myös Isokangas II vedenottamopaikalla yhdeksän vuorokautta kestänyt koepumppaus, jolloin vettä pumpattiin keskimäärin 945 m³/d. Isokangas II ottamopaikan ja Varikon ottamon välillä on kalliokynnys, minkä vuoksi ottamolla ei ole vaikutusta Varikon ottamon käyttöön.

Isokankaan pohjoisosassa on palokaivo. Lämpimältään 2,5 m:n betonirengaskaivo sijaitsee suljetulla varastoalueella. Tulipalotilanteissa kaivosta otettaisiin sammutusvettä. Suunniteltu vedenotto 350 m³/d Isokangas II:sta tulisi laskemaan kaivon vedenpintaa joitakin kymmeniä senttimetrejä.

Vedenotto tulisi vähentämään Lehmiluomaan purkautuvan pohjaveden määrää. Erityisiä luonnonarvoja, joihin vedenotolla voisi olla haitallisia vaikutuksia, ei ole tiedossa.

Vedenoton järjestely ja veden johtaminen

Veden ottamista varten rakennetaan Isokangas I ottamolle kaksi 14 m syvää siiviläputkikaivoa ja Isokangas II ottamolle yksi 9 m syvä siiviläputkikaivo. Kaivoilta vesi johdetaan varikkoalueen ulkopuolelle rakennettavaan käsittelylaitokseen ja siitä edelleen Parkanon keskustan verkostoon. Veden johtaminen keskustaan on suunniteltu toteutettavaksi niin, että Kihniön Isokankaan kautta Parkanoon rakennettavan siirtoviemärin yhteyteen rakennetaan myös siirtovesijohto.

Oikeudelliset edellytykset

Vedenottoaikat sijaitsevat kiinteistöllä Valtion metsämaa (kiinteistötunnus 581-893-1-1), jota hallinnoi Metsähallitus. Parkanon kaupunki ja Metsähallitus ovat tehneet vedenottoaikoja koskevan, toistaiseksi voimassa olevan vuokrasopimuksen.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asioista aluehallintovirastossa ja Parkanon kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemusten johdosta viimeistään 10.11.2010.

Kuulutuksesta on erikseen lähetetty tieto asiakirjoista ilmeneville viranomaisille ja asianosaisille.

MUISTUTUKSET, VAATIMUKSET JA MIELIPITEET

1) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on lausunut, ettei suunniteltujen vedenottamoiden vaikutusalueella ole huomioitavia luontoarvoja. Suunnitellut toimenpiteet eivät ole ristiriidassa nykyisen maankuntakaavan kanssa. Alueella ei ole muita vahvistettuja kaavoja.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pitänyt kyseisten vedenottamoiden käyttöönottoa erittäin tarpeellisena Parkanon kaupungin vesilaitoksen jakaman talousveden laadun ja laitoksen toimintavarmuuden kannalta. Vedenjakelua ei voida suuremmissa häiriötilanteissa hoitaa nykyisillä vedenottojärjestelyillä edes tyydyttävällä tavalla, koska Parkanon kaupungilla ei ole varavesiyhteyksiä muiden kuntien verkostoihin. Elinkeino-, liikenne-

ja ympäristökeskuksen käsityksen mukaan vesilain 9 luvun 4 ja 8 §:ien mukaiset edellytykset lupien myöntämiselle ovat olemassa tavanomaisin ehdoin.

2) Puolustushallinnon rakennuslaitos on lausunut, että Parkanon pioneerivarikon vesilaitoksella on pohjavedenotto sekä vedenkäsittelylaitos samalla Isokankaan pohjavesialueella.

Uusien vedenottamoiden käyttöönotto ei saa aiheuttaa veden riittävyys-
tms. ongelmia Pioneerivarikon vedenottamolle. Tarvittavista pohjaveden-
korkeuden mittauksista tulee huolehtia.

Kustannusmielessä tulisi harkita voisiko Pioneerilaitoksen vedenottamaa hyödyntää hankkeessa – etenkin siinä tapauksessa, että Pioneerivarikon vesilaitos luovutetaan Parkanon kaupungin vesilaitokselle.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on selityksessään todennut, ettei sillä ole Pirkanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskuksen muistutuksesta huomautettavaa.

Puolustushallinnon rakennuslaitoksen muistutuksesta hakija on lausunut,
että muistutuksessa on pelätty vedenoton uusilta vedenottamoilta Isokan-
gas I ja II aiheuttavan muun muassa veden riittävyysongelmia Varikon ve-
denottamolle. Tällaista ongelmaa hakija ei ole kuitenkaan pitänyt todennä-
köisenä. Pohjavesiselvitysraportissa on arvioitu, ettei haetun suuruisen ve-
simäärän ottaminen vaikeuta vedensaintia Varikon ottamolta, vaan otetta-
van pohjaveden määrää voi jopa lisätä. Pohjavesitilanteen seuraamiseksi
ja ennakoimiseksi vedenottomääriä ja pohjavedenkorkeuksia tullaan tark-
kailemaan lupaehtojen edellyttämällä tavalla. Hakija voi tarvittaessa säätää
omaa vedenottoaan niin, ettei vaikeuteta tarpeettomasti Varikon ottamon
vedensaintia. Hakija on huomauttanut lisäksi, että kun Parkanon kaupun-
gin vesilaitos ostaa tällä hetkellä vettä Varikon vedenottamosta enintään
50 m³/d, jää tämä ostokapasiteetti pois Varikon ottamolta sen jälkeen, kun
Isokangas I ja II ovat käytössä eli tämä pienentää Varikon ottamosta tarvit-
tavan veden määrää.

LISÄSELVITYS

Suunnitelmaan sisältyneen pohjavesiselvityksen tehnyt Pirkanmaan elin-
keino-, liikenne ja ympäristökeskuksen hydrogeologi Matti Vänskä on
3.3.2011 aluehallintoviraston pyynnöstä toimittanut tarkennusta ottamoiden
antoisuusarvion perusteisiin.

Lisäselvityksessä on viitattu suunnitelman liitteenä olevaan, 12.8.2010 päi-
vättyyn karttaan, johon on merkitty Isokankaan pohjavesialueen kunkin ot-
tamon arvioitu pohjavedenmuodostumisalue. Pohjavesialueen pohjois-
osassa olevan pisteen 38 (Isokangas II) pohjaveden muodostumisalueen
pinta-alaksi hän on ilmoittanut 0,50 km² ja eteläosassa olevan pisteen 5
(Isokangas I) muodostumisalueeksi 0,82 km². Pohjavesialue sijaitsee hiek-
ka-alueella. Selvityksessä on arvioitu vedenottomäärien 350 m³/d (piste
38) ja 600 m³/d (piste 5) edellyttävän, että imeytymiskerroin on sademääril-
tään keskimääräisinä vuosina (640 mm) 0,40 – 0,42. Imeytymiskerroin on

Isokankaan alueella lisäselvityksen mukaan 0,65, joten haetut pohjaveden ottomäärät ovat realistisia.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISUT

Luparatkaisut

1) Aluehallintovirasto myöntää Parkanon kaupungille luvan Isokangas I -nimisen pohjavedenottamon rakentamiseen kiinteistölle Valtion metsämaa (kiinteistötunnus 581-893-1-1) ja veden ottamiseen siitä jäljempänä olevien lupamääräysten ja hakemukseen liitetyn suunnitelman mukaisesti käytettäväksi pääasiassa talousvetenä sekä teollisuuden ja maatalouden tarpeisiin Parkanon kaupungissa.

2) Aluehallintovirasto myöntää Parkanon kaupungille luvan Isokangas II -nimisen pohjavedenottamon rakentamiseen kiinteistölle Valtion metsämaa (kiinteistötunnus 581-893-1-1) ja veden ottamiseen siitä jäljempänä olevien lupamääräysten ja hakemukseen liitetyn suunnitelman mukaisesti käytettäväksi pääasiassa talousvetenä sekä teollisuuden ja maatalouden tarpeisiin Parkanon kaupungissa.

Vahingot

Hankkeista ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä.

Lupamääräykset

Luvan saajan on noudatettava vesilakia ja seuraavia lupamääräyksiä.

Vedenottomäärät

- 1) Pohjavettä saa ottaa Isokangas I -nimiseltä pohjavedenottamolta enintään 600 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna.
- 2) Pohjavettä saa ottaa Isokangas II -nimiseltä pohjavedenottamolta enintään 350 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna

Rakenteet ja käyttö

- 3) Vedenottamot on varustettava luotettavalla vesimäärän mittauslaitteella. Otetuista vuorokausittaisista vesimääristä (m³/vrk) on pidettävä kirjaa.
- 4) Vedenottamoita on käytettävä siten, ettei kenellekään aiheudu enempää haittaa kuin vedenhankinnan järjestämiseksi on välttämätöntä. Veden tuhlausta on vältettävä.
- 5) Vedenottamoalueet on aidattava eikä niillä saa harjoittaa muuta kuin vedenottoon kiinteästi liittyvää toimintaa.

Tarkkailu

- 6) Luvan saajan on tarkkailtava molempien ottamoiden veden oton vaikutuksia pohjavesialueeseen, Isokankaan pohjoisosassa olevaan palokaivoon ja Varikon vedenottamoon Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla siten, että tarkkailun luotettavuus ei heikkene.
- 7) Ehdotus tarkkailusuunnitelmaksi tulee toimittaa kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle hyväksyttäväksi.
- 8) Tarkkailutulokset ja tiedot otetuista vesimääristä on vuosittain toimitettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle ja Parkanon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä annettava pyydettyessä tiedoksi niille, joiden oikeutta tai etua tiedot saattavat koskea.

Vahingot

- 9) Luvan saaja on vastuussa hankkeista mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista ja muista edunmenetyksistä.
- 10) Mikäli vedenotosta on seurauksena, että Isokankaan pohjoisosassa sijaitsevasta palokaivosta tai Varikon ottamosta vedensaanti estyy tai huomattavasti vaikeutuu, luvan saaja voidaan, jos asianomainen sitä vaatii, velvoittaa rahalla korvaamisen sijasta ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin kuin vedenottamon omistajan velvollisuudesta alueen omistajan tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavan oikeuden turvaamiseksi vesilain 11 luvun 12 §:ssä säädetään.
- 11) Tämän päätöksen mukaisen veden oton aloittamisesta on 60 vuorokauden kuluessa kirjallisesti ilmoitettava aluehallintovirastolle sekä edellä mainituille valvontaviranomaisille.

Perustelut

Pohjaveden ottaminen Isokankaan pohjavesialueelle rakennettavista pohjavedenottamoilta Isokangas I ja II on tarpeen Parkanon kaupungin vedenhankinnan turvaamiseksi ja vesihuollon toimintavarmuuden lisäämiseksi. Luvan saaja on vuokrannut vedenottamoalueet.

Hakemuksen mukaiset puolivuosisikeskiarvona ilmoitetut veden ottomäärät mahdollistaisivat kuivina vuosina ottamoiden antoisuuksien ylittämisen. Tämän vuoksi pohjaveden ottomäärät on lupamääräyksissä 1 ja 2 ilmoitettu nykykäytännön mukaisesti kuukausikeskiarvona.

Pohjavedenotosta ei ennalta arvioiden aiheudu haitallisia vaikutuksia Varikon pohjavedenottamolle. Isokankaan II vaikutusalueella olevaan palo-kaivoon vedenotto voi vaikuttaa, mikä on otettu lupamääräyksissä huomioon.

Pohjaveden ottamisesta saatava hyöty on siitä aiheutuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Luvan mukaisesta vedenotosta ei aiheudu asutus- tai elinkeino-oloja huonontavaa veden saannin estymistä tai vaikeutumista laajalla alueella eikä muutakaan vesilain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattavaa seurausta.

Lainkohdat Vesilain 2 luvun 3 § ja 9 luvun 8 §

Lausunto muistutuksista ja vaatimuksista

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muistutus on otettu huomioon luparatkaisusta ja lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Puolustushallinnon rakennuslaitoksen aluehallintovirasto toteaa, että lupamääräysten 1 ja 2 mukainen vedenotto ei ennalta arvioiden vaikeuta Parkanon Pioneerivarikon ottamon vedensaantia. Veden saannin mahdollinen estyminen tai vaikeutuminen on otettu kuitenkin huomioon edellä lupamääräyksessä 8.

KÄSITTELYMAKSUT 1) 3 660 euroa
2) 1 740 euroa

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksut määräytyvät valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun aluehallintoviraston maksuja koskevan valtioneuvoston asetuksen (1145/2009) mukaisesti. Asetuksen maksutaulukon mukaan 1) pohjaveden ottamista talousvedeksi yli 500 m³/d koskevan asian käsittelemisestä perittävän maksun suuruus on 3 660 euroa ja 2) muuta vedenottoa koskevan asian käsittelemisestä perittävän maksun suuruus on 1 740 euroa.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Parkanon kaupunki

Jäljennös päätöksestä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)
Parkanon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoLSSAVI-55-04-09-2010 ja dpoLSSAVI-55-04-09-2010 mukaan

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Päätöksestä kuulutetaan Länsi-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen ja Parkanon kaupungin ilmoitustauluilla.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Juha Helin

Merja Ahti

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Juha Helin ja esitellyt ympäristölakimies Merja Ahti.

MA/tv

- Valitusviranomainen** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **14.4.2011**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Wolffintie 35,65200 Vaasa
postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa
puhelin:	020 6361 060
telekopio:	06-317 4817
sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.